Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова
Львівський навчально-науковий центр професійної освіти
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка
Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти
у Львівській області
ДНЗ «Художнє професійно-технічне училище імені Й. П. Станька»

ВІКОВА СПАДЩИНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Збірник наукових статей

Львів, СПОЛОМ, 2019

УДК 377.3:745.51:75
В 433

Рекомендовано до друку навчально-методичною радою Відокремленого структурного підрозділу «Львівський навчально-науковий центр професійної освіти» Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 4 від 18 квітня 2019 р.)

Рецензенти:
Вдович С.М., кандидат педагогічних наук, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності;
Цимбалюк О.К., канд. мистецтвознавства, Українська академія друкарства;
Копельчак М.П. – кандидат педагогічних наук, ВСП «Львівський навчально-науковий центр професійної освіти» Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

В 433 Вікова спадщина українського народу: регіональний аспект : зб. наук. ст. / [упор. Л. В. Сліпчишин]. – Львів : СПОЛОМ, 2019. – 96 с. : мал. – Бібліогр. в кінці ст.
ISBN 978-966-919-484-8

Подано статті, присвячені висвітленню результатів наукових досліджень і практичного досвіду професійної освіти і навчання, художньої освіти, збереження і розвитку культурної спадщини.

Розглянуто питання регіонального аспекту збереження вікової спадщини, ролі особистості в культурологічних процесах, проблеми підготовки майбутніх фахівців художнього профілю, збереження етнотрадицій в умовах глобалізаційних змін.

Для науковців, педагогів, методистів, керівників і працівників органів освіти, усім, кому не байдужі проблеми художньої професійної освіти і навчання молоді, збереження етнотрадицій та вікової спадщини народу.

© ЛННЦ ПО НПУ імені М.П. Драгоманова,
ДНЗ «ХПТУ ім. Й.П. Станька», 2019.
© Стахник А., дизайн, 2019.

ISBN 978-966-919-484-8 © В-во «СПОЛОМ», 2019.

ЗМІСТ

	Вступне слово……..	4
Гнатюк М.В.	Традиції яворівської школи художніх ремесел і актуальні питання мистецької освіти ……	6
Денькович Н.А.	Проходження практики майбутніми фахівцями художнього профілю в умовах інклюзивного простору…….	18
Дещиця (Квас) Н.В.	Національна ідея у системі виховання…….……	26
Кашшай О.С.	Українські художники в Чикаго: творчий шлях і результати діяльності	36
Плесак С.М.	Музейний простір як засіб формування творчої особистості …..	46
Сидор М.Б.	Пізнання народного мистецтва через національне виховання як дієва компонента інтегрування сучасних освітніх процесів та соціальних запитів……..	52
Сліпчишин Л.В., Зварич О.Д.	Особливості теслярської майстерності: сучасний зарубіжний досвід ..	60
Стахник А.М.	Актуальність художньо-технічного проектування у професійній (професійно-технічній) освіті…….	72
Ткачик Н.В.	Художній метал в інтер'єрі ……	82
	РЕФЛЕКСІЇ……..	
	Неперервність традицій як якість професійної освіти ……..	89
	Наші автори……..	94

6. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ: Освіта України, 2008. 274 с.

7. Сирота З. М., Сирота В. М. Розвиток творчих здібностей і універсалізм образного світосприймання. Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI ст. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 16–17 жовтня 2014 р.). Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2014. С. 538–543.

8. Сідлецька Т. І. Становлення і розвиток мистецької освіти в Україні. Знання. Освіта. Освіченість. Збірник матеріалів І Міжнар. наук.-практ. конф. (Вінниця, 25 27 вересня 2012 р.). Вінниця: ВНТУ. 2012. С. 112–115.

9. Сопільник М. Національно-стильові особливості культур у становленні майстра декоративно-ужиткового мистецтва. Рідна школа. 2003. № 9. С. 41–43.

10.Фічора І. Народне декоративно-прикладне мистецтво в естетичному вихованні учнів. Рідна школа. 1999. № 7–8. С. 34–36.

11.Щолокова О. П. Концептуальні засади сучасної мистецько-педагогічної освіти в Україні. Мистецька освіта у вимірах сучасності: проблеми теорії та практики. Київ: Адверта. 2014. С. 23-47.

УДК 377.1

Л. .В. Сліпчишин,
ВСП НПУ імені М.П.Драгоманова
«Львівський навчально-науковий центр професійної освіти», м.Львів,
О.Д.Зварич,
ДНЗ «Художнє професійно-технічне училище імені Й.П.Станька»,
смт Івано-Франкове, Львівська обл.

ОСОБЛИВОСТІ ТЕСЛЯРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ: СУЧАСНИЙ ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Стаття знайомить з зарубіжним досвідом збереження традицій теслярської майстерності. Виявлено світові

тенденції та передумови розвитку професії тесляра. Наведено приклад німецького професійно-технічного закладу, де успішно готують теслярів вузькопрофільного фаху.

***Ключові слова**: тесляр, робітник, професійно-технічний заклад, якість підготовки, регіональні особливості.*

The article introduces the foreign experience of preserving the traditions of carpentry. The world tendencies and preconditions of the carpenter's profession development are revealed. An example of a German vocational school is provided, where the narrow-profile specialists are successfully trained.

***Key words**: carpenter, worker, vocational and technical institution, quality of preparation, regional features.*

И теселскіе в чести маистрове бываютъ:
Же мудрые будинки они выставляютъ.
Меновите яко то покои панскіи :
Або теж іные и полати царскіи.
И церкви оздобные въ славу Христу Богу:
За что треба творити им спохвалу многу
(Зіновіїв Климентій. Вірші. Приповісті посполиті, с.135).

Постановка проблеми. З того часу, як людина захопилась удосконаленням техніки, що суттєво полегшувала її існування, почав з’являтися культ речей, а зростання матеріальної культури спричинило початок занепаду духовних запитів суспільства. На сучасному етапі розвитку суспільства створення масової культури увійшло в конфлікт з духовною культурою.

В історичному аспекті для подолання кризи духовної культури неодноразово включався механізм культурної пам’яті народу, спрямований на вироблення захисних функцій. Для уникнення тиску бездуховності суспільство віднаходило національно і регіонально орієнтовані ресурси, призначення яких: стати інструментом підвищення духовності; виконувати роль каталізатора розвитку культури; підвищувати здатність культури до самозбереження і самовідтворення на вищому рівні. Оскільки природа виконує гармонізуючу роль діяльності людини, потужний потенціал збереження народних традицій,

об’єднання матеріального і духовного простору в одне ціле має народна творчість, зокрема, народні ремесла і промисли.

Предметна творчість розглядається як прояв соціокультурної практики, яка склалась в межах конкретного культурного ландшафту. Сьогодні все гострішою стає проблема екофільності господарської діяльності людини, знаходження найбільш пристосованих до біосистеми людини матеріалів, які одночасно здатні задовольнити її естетичні та культурні потреби. У цьому аспекті лідером серед низки матеріалів є деревина. Культура споживання деревних матеріалів у контексті екологічного підходу пов’язується з екобудівництвом і підготовкою фахівців із сучасним екофільним мисленням. Проте нове має цінність тоді, коли не втрачаються зв’язки з кращим досвідом минулого

Метою статті є ознайомлення зарубіжним досвідом підготовки фахівців з професії «тесляр». **Задачі** статті: розглянути приклади роботи теслярів у різних країнах; виявити світові тенденції у змісті праці теслярів та перспективи розвитку професії.

Виклад матеріалу. З розвитком ринкових відносин почали з’являтися нові організаційні форми народної творчості – народні ремесла і промисли, які локалізувались у селах і містах, набуваючи особливостей притаманної цим утворенням організаційно-виробничої структури та піддаючись різною мірою естетичним впливам, зокрема й професійного мистецтва. Одним із найпоширеніших і найстаріших видів ремесел є теслярство.

У різних регіонах України, перш за все багатих лісами, знаходимо гідні подиву зразки теслярської майстерності. Часто мандрівні теслярі працювали як будівельники: зводили в селах будинки, копали і облаштовували колодязі, покривали дахи доступним матеріалом. Сьогодні традиції народного теслярства зберігаються у сільському будівництві.

Дерев’яні будівлі завжди були невід’ємною частиною українського краєвиду, тому глибока прив’язаність до архітектури такого типу проявлялася в бажанні увічнити в нових поселеннях традиції дерев’яної архітектури і «зберегти в церковній архітектурі свою культурну спадщину…» [2 с. 41].

Культурні комплекси з церквою в центрі мають потужний енергетичний потенціал, здатний втримати старші та молодші покоління на шляху збереження генетичних коренів і культурної спадщини.

У дерев'яній архітектурі відображаються місцеві стилеві особливості, а також впливи інших країн (в прикордонних місцевостях, впливи колоністів і запрошених майстрів тощо). Наприклад, у Галичині з-поміж дерев'яних сакральних об'єктів латинського обряду впадають в око дерев'яні храми німецьких колоністів, для яких характерною ознакою є наявність вежі (переважно високої). На тлі місцевої архітектури вони вирізняються високотехнічним оздобленням теслярських елементів, багатими різьбленими конструкціями склепінь та стрілчатими завершеннями вікон.

Сільські теслярі й столярі, об'єднуючись, зводили різноманітні будівлі, монументальні споруди різного призначення, дерев'яні конструкції і вироби. Між працею теслі й столяра є відмінності, які відображаються в характері робіт, що виконуються. Працюючи з простими інструментами (сокира, ножівка, молоток), тесляр виконує грубу роботу з деревом, проте може братися до різних за масштабністю проектів. Цією особливістю тесляр вигідно відрізняється від столяра, який виконує точну, складнішу роботу з використанням значної кількості інструментів, пристосувань та обладнання. У свою чергу столяр відрізняється від тесляра тим, що виконує більш художні роботи з різними нюансами не лише з дерева, але й з металом.

Цікавим є досвід збереження традицій народного теслярства в інших країнах. Аналіз цього досвіду дає можливість зрозуміти, чому сьогодні в багатьох країнах світу затребуваною є професії «тесляра» і «столяра».

Найбільшу популярність серед фонтанів німецького міста Кельн (Німеччина) має фонтан Гномів, створений за мотивами вірша про кельнських гномів авторства поета і художника Аугуста Копіша (1836 р.). Гноми у нічний час допомагали місцевим ремісникам виконувати роботу. До століття поета у 1899 році скульптори Едмунд і Генрі Ренар (батько і син)

збудували фонтан, де на одному з барельєфів увічнили роботу теслярів-гномів (*світлина1*).

У 2007 році у сибірському селі Зоркальцево (Томська обл.) у місцевому парку «Околиця» відбувся перший Міжнародний фестиваль-конкурс «Свято сокири», який існує і дотепер. На початку метою фестивалю-конкурсу було збереження стійких традицій сибірської дерев'яної архітектури, формування теслярських і столярних фондів сільського музею під відкритим небом, сприяння обміну досвідом між фахівцями різних країн, щоб ремесло тесляра і столяра не забулось у час швидких техніко-технологічних змін.

Світлина 1. Фрагмент фонтану Гномів, Кельн (Німеччина).

.

Відповідно проведення фестивалю-конкурсу передбачало такі задачі: відродити сибірські теслярські та столярні ремесла, привернути увагу суспільства до необхідності збереження етнотрадицій, дати нове «дихання» призабутим територіям, відкривши на них культурні центри, здатні притягувати відвідувачів. Роботи виконуються у чотирьох номінаціях: паркова скульптура, архітектурний об'єкт (індивідуальне виконання і бригадне), різьбярство по дереву. Журі оцінює

роботу майстрів за критеріями художнього задуму, якості обробки поверхонь і різьби, загального вигляду виробу, міцності виробу та установки, дотримання умов безпеки виробу. Проте через кілька років мета і задачі змінились у напрямі збереження і популяризації світових національних особливостей художньої обробки дерева. Поштовхом до переорієнтації став аналіз робіт учасників. Зокрема, порівняння робіт показало рублені, грубі роботи місцевих теслярів та якісно виконані і покриті різьбою роботи зарубіжних майстрів, а також те, що замість сокири все більше фахівці працюють столярними інструментами та електроінструментом [6; 7].

Сьогодні всі знають данську іграшкову компанію «Лего», яку в 1932 році створив простий тесляр Оле Кірк Кристіансен. Першими виробами були дошки для прасування, стільці та дерев'яні іграшки. У 1935 році з'явився перший дитячий конструктор Lego (скорочена назва від данс. Leg godt – «грай добре»). Експеримент з різними матеріалами після Другої світової війни змусив власників відмовитись від дерева на користь дешевших і сучасних матеріалів. Системний підхід до виробництва іграшок створив підґрунтя для прориву у цій галузі: 1954 р. – проектування різновидів конструкторів (станом на 1955 р. було 28 різновидів); 1956 р. – відкриття першого філіалу в Німеччині; 1958 р. – запатентовані деталі конструктора; 2010 р. – конструктори Lego визнані британською Асоціацією іграшкових ретейлерів іграшкою XX-го століття; 2012 р. – книга рекордів Гіннеса визнала компанію Lego найбільшим виробником світу [4]. Треба зазначити, що сьогодні основне призначення іграшок Lego – сприяти розвитку творчості та винахідництва у дітей з раннього віку.

У багатьох країнах спостерігається бережне ставлення до робітничих професій, яке закарбоване у звичаях відкривати родинні магазини-майстерні. У цих закладах має місце як індивідуальне, так і масове виробництво різних виробів з дерева, металу чи каменю, що дає можливість передавати таємниці виробництва старшого покоління молодшому. Одним з таких закладів є римський магазин «Теслярська майстерність Бартолуччі», в якому відвідувач відчуває казковий дерев'яний світ, наповнений великим асортиментом виробів різного розміру

(іграшки, рамки, годинники, жіночі прикраси, брелки). Центральне місце в тематиці виробів займає герой італійських дітей Піноккіо. Хоча ідея відкрити магазин-майстерню виникла не так і давно – у 70-х рр. ХХ століття, вона була правильною. А Рим збагатився ще одним цікавим місцем для туристів, де популяризується робітнича праця [8].

На сучасному етапі в багатьох країнах переоцінюється роль професій, фахівці яких працюють з природними матеріалами, зокрема деревом. Поштовхом до переоцінки ролі таких професій стало поглиблення екологічної кризи у світовому масштабі та виникнення необхідності етнокультурного синтезу екофільних традицій, здатних позитивно вплинути на екофільну метальність українського населення. Як зазначає В.Захарова, екофільні традиції є одним з механізмів екогармонізації усіх складових ментальності буття народу. Екоспілкування висуває на передній план універсального модуля «Природа — людство» вимогу до людини застосувати примат мудрості, тобто усвідомити свою «відповідальність перед біосферою за збереження життя, творячи соціум без шкоди для нього, свідомо безпечно використовуючи природні ресурси, зберігаючи їх здатність до відновлення» [3, с. 79].

Досліджуючи актуальні напрями розвитку деревообробної промисловості в Україні, О. Пінчевська зазначає, що в європейських країнах уряди та промислові асоціації вживають заходи щодо заохочення населення будувати дерев'яні житлові та нежитлові будівлі за програмою екобудівництва. Таким чином екобудівництво сприяє боротьбі з кліматичними змінами та стає частиною вирішення проблеми сучасної кризи раціонального використання природних ресурсів. Одним з напрямів екобудівництва є використання ресурсозберігаючих технологій, для яких характерне: застосування ізоляційних матеріалів з деревних композитів; врахування тепловологісного стану оточуючого середовища; оптимізація конструкційних рішень дверей, вікон, дахів; застосування таких схем монтажу, які виключають появу теплових мостів; врахування життєвого циклу деревини, який забезпечується інформацією щодо її походження (її джерелом мають бути стійкокеровані ліси). Екофільність цієї деревини буде виявлятись у тому, що після

завершення життєвого циклу відпрацьовані вироби можуть стати вторинною сировиною для виготовлення ДСК чи палива [5].

Іншою проблемою сучасного суспільства є наростання негативних впливів глобалізації, пов'язаних з різними видами забруднень, інформаційним шумом, відривом людини від природних основ її життєдіяльності. Зрозумілим стає прагнення особистості створити свій мікросвіт, в якому гармонійно мали б поєднатись минуле й сучасне. Уособленням такої гармонії є будинки з дерева, в яких поєднуються традиції з сучасними технологіями: деревина має унікальні якості, які пов'язують її з природою (постійний мікроклімат, жива енергетика, регулювання вологості, екологічність, природна естетика деревини); сучасні технології дозволяють зводити дерев'яні будинки будь-яких розмірів і конфігурацій. Віковий досвід дерев'яного будівництва говорить про те, що будинок буде довго «тішити око і гріти душу», якщо в ньому зінтегруються технологія виробництва, смак архітектора і майстерність теслярів.

У комуні Герсвальде (Німеччина) дизайнерська студія Thomas Kröger Architects частково відновила, реконструювала і розширила будівлю, яка поєднує три блоки: водночас є будинком, творчою майстернею та виставкою робіт теслі. Родзинкою проекту є використання різнорідних матеріалів, що забезпечує контраст поєднання грубих натуральних матеріалів, тонкої ручної роботи з елегантною внутрішньою обробкою приміщень. Таким чином приміщення адаптоване до роботи тесляра і дає можливість правильно презентувати готові вироби у виставковій кімнаті (шоу-рум, див. на *світлині 2*) [1].

Як свідчить аналіз наведеного вище, в індивідуальному виробництві, в ремеслах характерною ознакою роботи з деревом є інтеграція професій тесляра, столяра і різьбяра. Перехід до більш масштабного виробництва потребує якісного виконання конкретних робіт, тому професійна підготовка теслярів і столярів для будівництва має свої відмінності. Оскільки теслі потрібні для установки і збирання будинків, установки і монтажу вікон і дверей, монтажу покрівель, попит на їхню працю швидко зростає. Спостерігається затребуваність деяких

вузькопрофільних професій, наприклад, теслярів для виготовлення вузлів дахів і монтажу покрівель.

Світлина 2. Зала для виставок, оздоблена теслярськими конструкціями.

У цьому контексті цікавим є досвід професійної підготовки сучасних теслярів у Німеччині. Привабливість федеральної землі Баден-Вюртенберг полягає у в особливості поєднання ультрасучасності з традиційністю цієї швабської території. У сільській місцевості люди живуть так, як і багато років тому, не відмовляючи собі у сучасних технологіях. Звичним явищем є використання будівель, вік яких вимірюється століттями. Оскільки ці будівлі придатні для праці та житла, актуальною проблемою є підтримування їх придатності: фахова заміна відпрацьованих елементів, реставрація і т.д. Новітні технології та розвинене екофільне мислення німців дали поштовх до будівництва екобудинків, в яких використовуються нові матеріали на природній основі та сучасні дизайнерські рішення. Відповідно у країні затребуваною є професія «тесляра».

Недалеко від Ульма в містечку Біберах, з населенням в 35 тис. мешканців, у 1984 році було відкрито освітній заклад для підготовки теслярів з дворічним і трирічним навчанням для потреб Баден-Вюртенберга. Він спеціалізується на підготовці теслярів для виготовлення дахів і деревяних конструкцій, дерев'яного будівництва і складання будинків. Сьогодні цей заклад має 15 майстерень, де працює 17 майстрів-теслярів і має місце міжфірмове навчання – на 2-у курсі 650 осіб, на 3-у курсі 630 осіб. Наповнення груп від 12 до 20 учнів. У навчальних майстернях працює від 12 до 20 осіб, а в механічних цехах – не більше 12 осіб.

На першому році діє повна професійно-технічна школа, в якій чергуються професійно-теоретичне і професійно-практичне навчання. На другому і третьому роках до навчання в школі, яке кількісно зменшується, долучаються навчально-тренувальний центр і теслярська навчальна компанія (тобто заклад, де учні проходять виробничу практику).

Водночас цей заклад використовувся для тренування німецької національної команди теслярів. Високоякісне професійне навчання стало передумовою відкриття в 2016 році Німецького міжнародного центру робітничих теслярських навичок. Заклад має міцні зв'язки з Данією, Ірландією, Великобританією та Угорщиною, які скеровують групи на навчання теслярського фаху.

З метою збереження народних традицій будівництва і можливістю побачити розвиток галузі в училищі у гарному сучасному приміщенні відкрито музей історії теслярства. Поряд з старовинним і не дуже теслярським і столярним інструментом, обладнанням в музеї експонуються макети традиційних і відомих будівель, характерних для цієї європейської території, а також кращі зразки учнівських робіт.

У навчально-тренінговому центрі майстри-теслярі, інженери проходять стажування, під час якого вивчають курси реставрації, герметизації, роботу з іншими будівельними матеріалами (цегла, бетон тощо), 3D будівництво, складання дерев'яних каркасних будинків (див. світлини 2 і 3).

Отже, цей заклад є наочним прикладом того, що вузька спеціалізація, але освоєна на високому якісному рівні, є

конкурентною перевагою, яка дає шанс професійно-технічному закладу бути відкритому до міжнародної співпраці і користуватися її можливостями.

Світлина 3. У навчальній майстерні теслярства.

Світлина 4. Музей теслярського обладнання.

Висновки. Таким чином, сьогодні у різних країнах спостерігається неоднозначне ставлення до однієї з найпоширеніших професій в світі – теслярів. Як показав аналіз різних джерел інформації, на рівні народних промислів теслярський фах завжди був затребуваний. Цінність праці фахівця-теслі зростала у разі, якщо він вмів виконувати ще й столярні роботи, різьбити. Ці уміння були індивідуальними і для фахівців були джерелом конкурентної переваги. З переходом до масового виробництва робота теслі ставала конкретнішою і не потребувала інших умінь. Все змінилося з орієнтацією на екобудівництво. До звичайних функцій теслі додались нові, пов'язані з відповідальними роботами щодо герметизації, енергозбереження, реставрації, конструювання. У тих країнах, де розвинене екобудівництво (Австрія, Канада, Німеччина, Швейцарія та інші), є великі лісові масиви, професія теслі є популярною серед населення і затребуваною. Підтримка високої якості професійного навчання тесляра з урахуванням сучасних технологій є гарантією нового етапу розвитку цього робітничого фаху.

Список використаних джерел

1. Будинок, майстерня та шоу-рум тесляра в Німеччині URL: < http://shnick.com.ua/archives/73486 (Дата публікації 13.02.2014).

2. Геврик Т. Українська дерев'яна архітектура. Українська Католицька церква св. Івана Хрестителя: пропам'ятна книга з нагоди 40–ліття існування. Гантер, штат Нью Йорк. 1962-2002. Гантер; Нью Йорк, 2002. С.40-44.

3. Захарова В.О. Значення екофільних традицій народів Сходу для моделювання системи екоправового виховання в сучасній Україні. Вісник Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. Сер. Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Х. : Право, 2010. № 4. С. 75-80. URL: < http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/3480

4. Ісерманн Р., Бекер А., Каневський Д. Як Lego підкорила світ URL: < https://p.dw.com/p/15oBG (Дата публікації 12.08.2012).

5. Пінчевська О.О. Актуальні напрями розвитку деревообробної промисловості в Україні. URL: < https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u39/¬%D0%9F%D1%80%D0%.pdf (Дата звернення 08.03.2019).

6. Положение о фестивале. URL: < http://plotnik.tomsk.ru/-polozhenie-o-festivale-2019/ (Дата звернення 10.03.2019).

7. Фестиваль «Праздник топора». URL: < https://pikabu.ru/story/festival_prazdnik_topora_5296388 (Дата звернення 10.03.2019).

8. Цікава Європа: невідомі місця найвідоміших місць. URL: < ttps://hotels24.ua/news/cikava-evropa-nevidomi-miscya-najvidomishix-mist-11232246.html (Дата звернення 11.03.2019)

УДК 377.1

А. М. Стахник,
ДНЗ «Художнє професійно-технічне училище імені Й.П.Станька»,
смт Івано-Франково Львівської області

АКТУАЛЬНІСТЬ ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНОГО ПРОЕКТУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНІЙ) ОСВІТІ

У статті обґрунтовано актуальність впровадження художньо-технічного проектування в професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників деревообробного профілю. Показано, що сучасні педагогічні технології STEM і STEAM доцільно використовувати в професійній підготовці. Ці технології впроваджуються через художньо-технічне проектування, яке враховує особливості професійного середовища.

***Ключові слова**: художньо-технічне проектування, STEM і STEAM технології, майбутній робітник, столяр, заклад професійно-технічної освіти.*

The article substantiates the relevance of the implementation of artistic and technical design in the professional training of future skilled workers in the woodworking industry. It is shown that modern